

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 21, 2016

Nummer 21, 2016

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:921](#) 20-05-2016

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2016:1389](#) 18-05-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:1840](#) 10-05-2016

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2016:1141](#) 17-02-2016

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2016:5262](#) 13-05-2016

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2016:5263](#) 13-05-2016

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2016:3749](#) 11-05-2016

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie: kindgebonden budget optellen bij behoefte alimentatiegerechtigde? Het Hof Den Haag gaat om omwille van de rechtseenheid en het geringe verschil in uitkomst uit van de verschillende benaderingen. Dit betekent dat het Hof Den Haag vooralsnog het kindgebonden budget (inclusief alleenstaande ouderkop) optelt bij het inkomen van de alimentatiegerechtigde. Daarop wordt in mindering gebracht het vastgestelde aandeel in de kosten van de kinderen dat voor rekening komt van de alimentatiegerechtigde.

Het hof overweegt ter zake van de berekening van de aanvullende behoefte van de vrouw als volgt. Het hof gaat ervan uit dat het gemiddelde maandinkomen uit arbeid van de vrouw € 951 netto bedraagt. Na de uitspraak van de HR van 9 oktober 2015 (ECLI:NL:HR:2015:3011), waarin is geoordeeld dat het kindgebonden budget en de daarvan deel uitmakende alleenstaande ouderkop in aanmerking dienen te worden genomen bij de berekening van de draagkracht van de ouder die het kindgebonden budget ontvangt, is in de rechtspraak de vraag gerezen wat hiervan de gevolgen moeten zijn voor de vaststelling van de behoefte van de onderhoudsgerechtigde bij de vaststelling van de partneralimentatie. Omwille van de rechtseenheid en het geringe verschil in uitkomst in de verschillende benaderingen zal het hof het standpunt van de andere hoven in dezen volgen en dus vooralsnog niet langer beslissen in de lijn van zijn eerder op 23 maart 2016 (ECLI:NL:GHDHA:2016:806, PFR 2016-0090) ingenomen standpunt. Het hof zal dus, gelet hierop, het door de vrouw ontvangen kindgebonden budget en de daarvan deel uitmakende alleenstaande ouderkop optellen bij het netto maandinkomen van de vrouw. Daarop moet in mindering worden gebracht het vastgestelde aandeel in de kosten van de kinderen dat voor rekening komt van de partneralimentatiegerechtigde.

Kanttekening: zie behalve de door het hof zelf genoemde uitspraak van 23 maart 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:806, ook Hof Den Haag, 27 januari 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:116. Het bewerkstelligen van rechtseenheid tussen de hoven is belangrijk. Dat neemt niet weg dat de

principiële discussie over dit punt wel tot een goed einde moet worden gebracht, hetzij via cassatie, hetzij op andere wijze. Het woord 'vooralsnog' in de overwegingen is dan ook veelzeggend. Ik blijf het met de principiële benadering van het Hof Den Haag eens.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 18-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2016:1389

Zaaknummer: 200.173.796/01

RECHTSPRAAK

Verzoek van de bijzondere curator tot vernietiging van de erkenning door de duomoeder, omdat de Poolse minderjarige anders geen Pools paspoort kan krijgen. De rechtbank draagt de bijzondere curator op aan te tonen dat de duomoeder niet de biologische moeder is van het kind. Verder kent de rechtbank groot gewicht toe aan de afweging van de belangen aan het in stand houden van de bestaande juridische familieband. Is het wel nodig om – met het oog op de verkrijging van een Pools paspoort – de erkenning te vernietigen?

De moeder, de duomoeder en het kind hebben alle drie de Poolse nationaliteit. De minderjarige heeft haar gewone verblijfplaats in Nederland. Aan de Nederlandse rechter komt daarom rechtsmacht toe.

Op de erkenning is Nederlands recht toegepast. Daarom zal de rechtbank op het verzoek tot vernietiging van de erkenning ook Nederlands recht toepassen.

Het verzoek tot vernietiging van de erkenning is door de bijzondere curator gedaan namens de minderjarige op grond van artikel 1:205a lid 4 jo. artikel 1:205 lid 4 BW. Aan het verzoek ligt ten grondslag dat de duomoeder niet de biologische moeder van de minderjarige is. Voorts voert de bijzondere curator aan dat het in het belang van de minderjarige is dat de erkenning wordt vernietigd omdat gebleken is dat afgifte van een Pools paspoort op naam van de minderjarige niet mogelijk is, omdat in Polen geen twee moeders op een geboorteakte vermeld mogen staan, zodat de Poolse autoriteiten de Nederlandse geboorteakte niet kunnen gebruiken om op basis daarvan een paspoort af te geven. Het is voor de minderjarige dus onmogelijk om zich vrij te bewegen, met name om buiten Nederland te kunnen reizen en bijvoorbeeld familie in Polen te bezoeken. Bovendien moet de minderjarige zich kunnen identificeren, bijvoorbeeld bij een ziekenhuisbezoek.

De moeder en de duomoeder wensen beiden dat het verzoek wordt toegewezen.

De rechtbank overweegt, voor zover van belang, als volgt. De rechtbank acht het in dit geval,

waarin het gaat om een zeer jong kind dat haar mening hierover nog niet kan geven, niet alleen bepalend of voldaan is aan de wettelijke grond dat de duomoeder niet de biologische moeder is van het kind, maar wil eveneens afwegen of het belang van de minderjarige met zich brengt dat met de vernietiging van de erkenning moet worden gewacht totdat het kind zelf zich daarover een weloverwogen oordeel kan vormen. De rechtbank baseert deze opvatting op de uitspraak van de HR van 31 oktober 2003, ECLI:NL:HR:2003:AJ3261, waarin wordt overwogen dat voor de gegrondverklaring van de ontkenning een beslissing van de rechter is vereist, die eveneens het belang van het kind centraal dient te stellen.

Hoewel de moeders de stelling van de curator dat de duomoeder niet de biologische moeder van de minderjarige is, niet hebben bestreden, is de rechtbank van oordeel dat dit nog niet voldoende vaststaat. Het is immers niet uitgesloten dat de duomoeder door middel van eiceldonatie wel biologisch verwant is aan de minderjarige. Daarom acht de rechtbank het allereerst van belang dat de bijzondere curator nader bewijs levert van de stelling dat de duomoeder niet de biologische moeder van de minderjarige is, bijvoorbeeld door een verklaring van de kliniek waar de ivf-behandeling van de moeder heeft plaatsgevonden.

Verder is de rechtbank van oordeel dat uit de overgelegde beslissing van het hoofd van het bureau van de burgerlijke stand van Szcecin (Polen) van 17 april 2015 voldoende is gebleken dat de Poolse autoriteiten niet overgaan tot het registreren van de geboorteakte van de minderjarige, omdat hierop – kort gezegd – twee moeders staan vermeld. Verder is gebleken dat het verzoek tot afgifte van een paspoort voor de minderjarige onbehandeld blijft door de ambassade van de Republiek Polen wegens het niet herstellen van formele gebreken, waarmee, naar de rechtbank begrijpt wordt bedoeld op het ontbreken van de geregistreerde geboorteakte. Vaststaat dus dat de minderjarige in de huidige situatie geen Pools paspoort kan verkrijgen.

Maar de rechtbank is van oordeel dat, voordat wordt besloten tot het doorsnijden van de juridische band met de duomoeder, moet vaststaan dat, als het komt tot een vernietiging van de erkenning, die beslissing het gewenste effect heeft. Er wordt immers na vernietiging geen nieuwe geboorteakte opgemaakt, maar er wordt een latere vermelding geplaatst, houdende die vernietiging.

Voorts kent de rechtbank bij de afweging van de belangen groot gewicht toe aan het in stand houden van de bestaande juridische familieband. Daarom wil de rechtbank bij de beslissing over de vernietiging van de erkenning laten meewegen of het wel nodig is de bestaande band met de duomoeder te verbreken en of deze band nadien zo spoedig mogelijk wordt hersteld. De rechtbank wenst nader te worden ingelicht over de gevolgen van een notariële erkenning, de mogelijkheid van naturalisatie en de mogelijkheid van erkenning in Polen van een adoptie

naar Nederlands recht door de duomoeder.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 13-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2016:5263

Zaaknummer: C/09/503074 / FA RK 16-100

Wetsartikelen: 1:205a lid 4 BW en 1:205 lid 4 BW

RECHTSPRAAK

Verzoek om herroeping van een beslissing tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. De moeder heeft grote twijfels of de vader wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld, wel de biologische vader van haar kind is. Dat kan net zo goed zijn broer zijn. De moeder legt een nieuw DNA-onderzoek over. De rechtbank oordeelt dat dit onderzoek geen nieuwe informatie oplevert die een grond tot herroeping kan vormen. Omdat de termijn van drie maanden voor indiening van het verzoek tot herroeping van drie maanden al ruim is verstreken, verklaart de rechtbank de moeder niet-ontvankelijk in haar verzoek.

Ten aanzien van de minderjarige X is het vaderschap gerechtelijk vastgesteld bij beschikking van 13 januari 2014. Deze vader was toen al overleden. Op grond van DNA-onderzoek met DNA-gegevens van de ouders van de overledene is vastgesteld dat het hoogstwaarschijnlijk is dat X een kleindochter is van de ouders van de overledene.

De moeder stelt dat deze vaststelling niet wegneemt dat ook de broer van de overledene de vader van X zou kunnen zijn. DNA-onderzoek dat zij heeft laten verrichten, vermeldt dat ook. Het zusje van X (Y) zou dan niet het zusje zijn, maar het nichtje. In de procedure tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap zijn de moeder en Y niet betrokken. De rechtbank stelt vast dat zij in ieder geval als belanghebbende betrokken had moeten worden. De moeder van Y kan dan ook als wettelijk vertegenwoordigster van Y ontvangen worden in het verzoek tot herroeping van de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

De herroeping is gebaseerd op artikel 390 jo. 382 Rv. Op grond van artikel 383 Rv dient het verzoek tot herroeping te worden ingediend uiterlijk binnen drie maanden nadat de grond voor herroeping is ontstaan en de verzoeker daarmee bekend is geworden. De termijn vangt niet aan dan nadat de beschikking in kracht van gewijsde is gegaan.

De moeder is op 18 november 2014 bekend geworden met de beschikking tot gerechtelijke

vaststelling van het vaderschap. De beschikking is volgens de rechtbank op 18 februari 2015 in kracht van gewijsde gegaan.

De moeder heeft aanvankelijk hoger beroep ingesteld van deze beschikking. De moeder heeft dit hoger beroep ingetrokken, omdat ook zij van mening was dat de hoger-beroepstermijn op de datum van indiening van het hoger beroep was verstreken.

De moeder heeft vervolgens het verzoek tot herroeping ingediend op 17 november 2015. De rechtbank stelt vast dat de moeder heeft verklaard dat zij uiterlijk januari 2015 heeft kennisgenomen van de stukken van de vaderschapsprocedure, waaronder het in dat kader overgelegde DNA-onderzoek. De moeder heeft zich onder andere in de hogerberoepsprocedure kritisch uitgelaten over dat DNA-onderzoek, omdat het de mogelijkheid openlaat dat de broer van de overleden vader de biologische vader is van X. Het nadien door de moeder overgelegde DNA-onderzoek, waarin eveneens zowel de mogelijkheid is genoemd dat X en Y zusjes zijn als dat X en Y nichtjes zijn, levert naar het oordeel van de rechtbank geen nieuwe informatie op die leidt tot het ontstaan van een grond tot herroeping dan wel het bekend worden van verzoekster met een grond voor herroeping.

De rechtbank is daarom van oordeel dat de termijn voor indiening van het verzoek tot herroeping is gaan lopen op 18 februari 2015, de datum waarop de beschikking tot gerechtelijke vaststelling van het vaderschap ten aanzien van de moeder in kracht van gewijsde is gegaan. Verzoekster heeft het verzoek tot herroeping pas op 17 november 2015 ingediend. Dat is te laat. Verzoekster wordt niet-ontvankelijk verklaard in haar verzoek.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 13-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2016:5262

Zaaknummer: C/09/500087 / FA RK 15-8934

Wetsartikelen: 390 Rv, 382 Rv en 383 Rv

RECHTSPRAAK

Aanvraag tot een minnelijke schuldsaneringsregeling, waarvan nog niet zeker is of die wordt toegewezen, is een onzekere toekomstige gebeurtenis die geen relevante wijziging van omstandigheden vormt op grond waarvan de kinderalimentatie op nihil zou kunnen worden gesteld.

De man verzoekt om de kinderbijdrage met ingang van de dag van het verzoekschrift op nihil te stellen. De man stelt dat hij door de bomen het bos niet meer ziet en dat hij dringend hulp nodig heeft om zijn financiën op orde te krijgen. Hij heeft een buitengerechtelijke schuldsaneringsregeling aangevraagd, maar de Kredietbank Nederland heeft als voorwaarde voor toelating gesteld dat hij nihilstelling van de bijdrage verzoekt. Vooruitlopend daarop wordt zijn volledige salaris al overgemaakt naar Kredietbank Nederland en ontvangt hij € 70 leefgeld. De vrouw verweert zich en stelt dat er geen relevante wijziging van omstandigheden is. De man heeft zijn situatie over zichzelf afgeroepen.

De rechtbank oordeelt dat de aanvraag voor een minnelijke schuldsaneringsregeling geen relevante wijziging van omstandigheden in de zin van artikel 1:401 lid 1 BW oplevert. Op dit moment staat nog niet vast dat de man zal worden toegelaten tot de schuldsaneringsregeling. Hij heeft slechts een aanvraag ingediend. Dat een minnelijke schuldsaneringsregeling op de man van toepassing zal worden verklaard, die mogelijk gelijkgesteld zou moeten worden met een wettelijke schuldsaneringsregeling, betreft dan ook een toekomstige onzekere omstandigheid, die geen grond kan vormen voor wijziging van de kinderbijdrage. De rechtbank wijst het verzoek van de man af.

Ten overvloede merkt de rechtbank op dat zij het opmerkelijk vindt dat de Kredietbank de man verplicht om nihilstelling van de kinderbijdrage te verzoeken, alvorens hij kan worden toegelaten. Dit lijkt niet de juiste volgorde. De rechtbank is wel bekend met de situatie dat na toelating tot een schuldsaneringsregeling bezien wordt of en in hoeverre er nog ruimte is voor het voldoen van de kinderbijdrage. Maar voorkomen moet worden dat er een situatie ontstaat waarbij de kinderbijdrage door de rechtbank reeds op nihil wordt gesteld en dat de man, om wat voor reden ook, alsnog niet wordt toegelaten tot de schuldsaneringsregeling.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 11-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2016:3749

Zaaknummer: C/15/231385 / FA RK 15-5194

Wetsartikelen: 1:401 lid 1 BW

RECHTSPRAAK

De erfenis van de Indiase moeder van de vrouw valt in de gemeenschap van goederen waarin de vrouw was gehuwd. Er is onvoldoende aanleiding om te oordelen dat dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

In mei 2009 is de moeder van de vrouw, die in India woonde, aldaar overleden. Zij had geen testament gemaakt. De rechtbank heeft beslist dat het aandeel van de vrouw in de erfenis van haar moeder in de huwelijksgemeenschap valt, en heeft dit aandeel aan de vrouw toebedeeld, onder de verplichting voor de vrouw om de helft van de vastgestelde waarde aan de man te vergoeden. De vrouw komt van deze beschikking in hoger beroep en heeft in hoger beroep verzocht te bepalen dat zij de helft van de nalatenschap van haar moeder niet met de man hoeft te delen. De man voert verweer.

Het hof overweegt dat op het huwelijksvermogensregime van partijen Nederlands recht van toepassing is. Voor zover de vrouw heeft willen stellen dat partijen kort voor het huwelijk zijn overeengekomen, althans tegen elkaar hebben uitgesproken dat zij geen aanspraak zouden maken op elkaars erfenissen, faalt dit betoog. De man betwist die gang van zaken en de vrouw heeft daarvan geen bewijs aangeboden. Bovendien zou een dergelijke afspraak neerkomen op een huwelijkse voorwaarde, die op straffe van nietigheid bij notariële akte moet worden aangegaan. Partijen zijn in gemeenschap van goederen gehuwd. De moeder van de vrouw is overleden in mei 2009, derhalve vóór de indiening van het verzoek tot echtscheiding, zonder uiterste wilsbeschikking te hebben gemaakt. Dit betekent dat het aandeel van de vrouw in de erfenis van haar moeder volgens de hoofdregel van artikel 1:94 lid 2 BW in de gemeenschap van goederen is gevallen en tussen partijen gedeeld dient te worden. Het hof ziet onvoldoende aanleiding om te oordelen dat dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Dat de moeder van de vrouw niet op de hoogte was van het Nederlandse stelsel van gemeenschap van goederen wegens onbekendheid van een dergelijke rechtsfiguur in India, legt onvoldoende gewicht in de schaal. De vrouw moet zich, gezien haar verklaring ter zitting, in elk geval bewust zijn geweest van het feit dat het huwelijksvermogensregime zou worden beheerst door Nederlands recht. Zo nodig had zij zich over de gevolgen daarvan nog nader kunnen laten voorlichten. Gesteld noch gebleken is

voorts dat het voor de moeder van de vrouw juridisch of feitelijk onmogelijk was om een uiterste wilsbeschikking met uitsluitingsclausule op te stellen. Tegen die achtergrond moet de omstandigheid dat de moeder van de vrouw onbekend was met de gevolgen van de Nederlandse gemeenschap van goederen voor rekening van de vrouw blijven. De overige door de vrouw gestelde omstandigheden kunnen evenmin tot een ander oordeel leiden, zodat de grief van de vrouw faalt.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 10-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:1840

Zaaknummer: 200.166.238/01

Rechters: A.V.T. de Bie, G.J. Driessen-Poortvliet en A.H. van den Berg

Wetsartikelen: 1:94 BW

RECHTSPRAAK

De rechtbank heeft het echtscheidingsverzoek afgewezen, omdat er geen sprake zou zijn van een huwelijk in de zin van de wet. Het hof vernietigt de uitspraak van de rechtbank. De rechter heeft geen ambtshalve bevoegdheid tot nietigverklaring van het huwelijk en spreekt de echtscheiding uit.

In geschil is het door de rechtbank afgewezen verzoek tot echtscheiding tussen partijen. De man en vrouw verzoeken het hof afzonderlijk van elkaar de echtscheiding tussen partijen alsnog uit te spreken. De man stelt zich op het standpunt dat het oordeel van de rechtbank, dat er geen sprake is van een huwelijk in de zin van de wet, strijdig is met de wettelijke regeling omtrent het huwelijk. Ter onderbouwing van zijn standpunt verwijst de man naar de beschikking van 1 februari 2002 van de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2002:AD6632). Daarin overweegt de Hoge Raad onder meer (r.o. 3.3.2): 'De wet geeft voor de totstandkoming van een huwelijk een nauwkeurige, van tal van waarborgen voorziene regeling. Voorts voorziet de wet in een zorgvuldige regeling van de gevallen waarin een huwelijk door de rechter nietig kan worden verklaard. Dit wettelijke stelsel laat geen ruimte om een niet nietig verklaard huwelijk als niet rechtsgeldig aan te merken op de grond, dat de echtgenoten het huwelijk slechts hebben gesloten met het oog op bepaalde (rechts)gevolgen en aan het huwelijk geen verdere gevolgen wensten te verbinden'. De man stelt voorts dat niet geconcludeerd kan worden dat er sprake is van een schijnhuwelijk. De vrouw is het eens met de man.

Het hof overweegt dat de rechtbank het verzoek om echtscheiding heeft afgewezen omdat zij van mening is dat er geen sprake is van een huwelijk in de zin van de wet. Het is de exclusieve bevoegdheid van het Openbaar Ministerie om een huwelijk vooraf te stuiten dan wel om na het sluiten van het huwelijk zo nodig te verzoeken om nietigverklaring ervan, in het geval sprake is van een schijnhandeling, het oogmerk van de echtgenoten, of van een van hen, namelijk gericht is op het verkrijgen van toelating tot Nederland. Het Openbaar Ministerie is daar in deze zaak niet toe overgegaan.

Als de rechtbank in deze zaak bedoelt te overwegen dat partijen (moeten) hebben gedwaald omtrent de betekenis van de door hen bij het aangaan van het huwelijk afgelegde

verklaringen, dan had de nietigverklaring door een echtgenoot kunnen worden verzocht. Dat is niet geschied. Aan de rechter komt, gelet op artikel 1:76 BW, geen ambtshalve bevoegdheid toe een huwelijk nietig te verklaren. Het systeem der wet is immers dat een huwelijk niet van rechtswege nietig kan zijn. Zolang het niet door de rechter nietig is verklaard, zulks uitsluitend op verzoek van een in afdeling 1.5.5 BW genoemde persoon en al naar gelang de concrete situatie onder de daarvoor bepaalde voorwaarde(n), moet het als geldig worden beschouwd. Partijen zijn in Nederland ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Den Haag gehuwd en voldeden aan de voorwaarden voor het aangaan van een huwelijk in Nederland. Nu derhalve evenmin sprake is van een zogenoemd 'non-existent huwelijk', te weten een 'huwelijk' waarbij de voorwaarden voor de totstandkoming voor een geldig huwelijk zijn geschonden c.q. waarbij de op de totstandkoming van een huwelijk gerichte handelingen niet/nooit tot een huwelijk hebben kunnen leiden en er dus in het geheel geen huwelijk bestaat, heeft de rechtbank het verzoek tot echtscheiding naar het oordeel van het hof ten onrechte afgewezen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 17-02-2016

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2016:1141

Zaaknummer: 200.174.505/01

Wetsartikelen: 1:76 BW

RECHTSPRAAK

De regel dat de alimentatierechter de zaak na vernietiging en verwijzing in volle omvang moet beoordelen met inachtneming van alle op dat moment bestaande omstandigheden, gaat echter niet op voor zover in cassatie niet of tevergeefs is opgekomen tegen het oordeel dat de alimentatiegerechtigde samenleeft of heeft samengeleefd met een ander als waren zij gehuwd, in de zin van artikel 1:160 BW. Een beslissing over die vraag gaat immers vooraf aan de eventuele vaststelling van de alimentatie, en is zelf niet vatbaar voor wijziging op de voet van artikel 1:401 BW. Het uitzonderlijke en onherroepelijke karakter van de in artikel 1:160 BW besloten liggende sanctie doet hieraan niet af.

De vrouw heeft in hoger beroep van de echtscheidingsbeschikking het hof verzocht partneralimentatie vast te stellen. Dat verzoek is afgewezen op de grond dat ingevolge artikel 1:160 BW van rechtswege een einde is gekomen aan de onderhoudsplicht van de man.

Bij beschikking van 15 november 2013 heeft de Hoge Raad op het door de vrouw ingestelde cassatieberoep voornoemde beschikking van het hof vernietigd en het geding verwezen naar een ander hof ter verdere behandeling en beslissing. Dit hof heeft het verzoek van de vrouw tot vaststelling van partneralimentatie (wederom) afgewezen. Het hof oordeelde dat ten tijde van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking aan de vereisten van artikel 1:160 BW was voldaan.

De vrouw klaagt thans in cassatie dat het hof heeft miskend dat de aard van een alimentatiegeschil een uitzondering rechtvaardigt op de in artikel 424 Rv besloten liggende regel dat de verwijzingsrechter gebonden is aan de in cassatie niet of tevergeefs bestreden oordelen in de vernietigde uitspraak. Betoogd wordt dat de verwijzingsrechter het alimentatiegeschil in volle omvang opnieuw dient te beoordelen.

De Hoge Raad overweegt dat de vrouw er op zichzelf terecht op wijst dat in de rechtspraak van

de Hoge Raad de regel is aanvaard dat de alimentatierechter de zaak na vernietiging en verwijzing in volle omvang moet beoordelen, met inachtneming van alle op dat moment bestaande omstandigheden (HR 4 december 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2801, NJ 1999/675). Die regel, die een uitzondering inhoudt op de hoofdregel dat de verwijzingsrechter is gebonden aan de in cassatie niet of tevergeefs bestreden oordelen, wordt gerechtvaardigd door de aard van een alimentatiegeschil. Rechterlijke uitspraken aangaande alimentatie zijn immers in beginsel vatbaar voor wijziging, zelfs met terugwerkende kracht, op de in artikel 1:401 BW vermelde gronden; beide partijen bij een dergelijk geschil hebben daarom belang erbij dat de vaststelling van de alimentatie berust op een juiste en volledige waardering van de van belang zijnde omstandigheden ten tijde van de uitspraak. De aard van dit geschil rechtvaardigt daarom dat de appèlrechter bij de vaststelling van de alimentatie rekening houdt met nieuwe grieven, feiten, stellingen en verweren waarop door de partijen beroep is gedaan, zodat wordt voorkomen dat op grond van artikel 1:401 BW wijziging van de rechterlijke uitspraak moet worden verzocht op die nieuwe gronden (vgl. HR 13 juli 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW6741, NJ 2012/446). Daarom dient na vernietiging in cassatie ook de verwijzingsrechter met dergelijke nieuw aangevoerde gronden rekening te houden.

De zojuist vermelde ratio voor de in de beschikking van de Hoge Raad van 4 december 1998 aanvaarde regel dat de alimentatierechter de zaak na vernietiging en verwijzing in volle omvang moet beoordelen met inachtneming van alle op dat moment bestaande omstandigheden, gaat *echter* niet op voor zover in cassatie niet of tevergeefs is opgekomen tegen het oordeel dat de alimentatiegerechtigde samenleeft of heeft samengeleefd met een ander als waren zij gehuwd, in de zin van artikel 1:160 BW. Een beslissing over die vraag gaat immers vooraf aan de eventuele vaststelling van de alimentatie, en is zelf niet vatbaar voor wijziging op de voet van artikel 1:401 BW. Dit brengt mee dat het hof terecht tot uitgangspunt heeft genomen dat de vrouw ten tijde van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking samenwoonde met een ander, nu de daartegen gerichte klacht in de eerste cassatieprocedure door de Hoge Raad was verworpen. Het uitzonderlijke en onherroepelijke karakter van de in artikel 1:160 BW besloten liggende sanctie brengt weliswaar mee dat deze bepaling restrictief moet worden uitgelegd en dat niet snel mag worden aangenomen dat is voldaan aan de door deze bepaling gestelde eisen voor de beëindiging van de verplichting levensonderhoud te verschaffen (zie laatstelijk HR 22 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:724), maar dat kan aan het voorgaande niet afdoen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-05-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:921

Zaaknummer: 15/02516

Wetsartikelen: 1:16o BW, 1:401 BW en 424 Rv